

นิทานเรื่องที่ ๗

พระราชชาติวิกรมเสนาเสด็จกลับไปยังต้นโอศก เห็นเวตาลอยู่ที่นั่น ก็จับมันเหวี่ยงขึ้นป่า แล้วเดินทางกลับไปทางเดิม ระหว่างที่เดินทางมาเรียบ ๆ เวตาลก็กล่าวขึ้นว่า "อารยบุตรโปรดฟังหน่อย ข้ามีนิทานเรื่องหนึ่งจะเล่าให้พระองค์ฟัง เมื่อพระองค์จะได้คลายความเหน็ดเหนื่อยลงบ้าง"

มีเมืองเมืองหนึ่งตั้งอยู่บนฝั่งทะเลตะวันออกชื่อ เมืองตามลิลิปี นครแห่งนั้นมีพระราชูปถัมภ์ของพระเจ้าจันทรสิงห์ ผู้ทรงหันพระพักตร์จากภรรยาของผู้อื่น แต่ไม่เคยหันพระพักตร์หนีจากสนามรบ พระองค์ทรงกวาดต้อนทรัพย์สมบัติของอริราชศัตรู แต่ไม่เคยแตะต้องทรัพย์สินของแคว้นที่เป็นเพื่อนบ้าน

ครั้งหนึ่งมีเจ้าราชปฎู(ชนพวกหนึ่งซึ่งอ้างตนเป็นราชบุตร โดยกล่าวว่าตนสืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่งในสมัยโบราณ) แห่งแคว้นแดนข่าน ชื่อว่าสัตตศีล เดินทางมาถึงหน้าประตูพระราชวัง และประกาศตนเองให้รู้ว่าเป็นผู้ยากไร้แสนเข็ญ โดยฉีกเสื้อผ้าที่สวมใส่อยู่ต่อหน้าพระราชินี พระราชินีโปรดให้เขาเป็นผู้รับอนุเคราะห์โดยมีฐานะเป็นข้าไทและอยู่รับใช้พระเจ้าแผ่นดินมาหลายปี แต่ก็หาเคยได้บำเหน็จรางวัลแม้แต่ครั้งเดียวไม่ เขาจึงกล่าวแก่ตัวเองด้วยความน้อยใจว่า "ถ้าเราเกิดในตระกูลชัฏริยจริง โฉนจึงยากจนถึงเพียงนี้เล่า ดู ๆ ไป ความยากจนนี้ก็ใหญ่หลวงเกินทน แต่เหตุใดท้าวธาดาพรหมจึงสร้างให้เราเป็นคนทะเลาะเย้ยกันใหญ่หลวงนัก เพราะถึงแม้เราจรับใช้พระราชองค์นี้มาอย่างขยันขันแข็ง และบริวารของเรา ก็เช่นเดียวกัน ต่างก็เดือดร้อนหิวโหยเหมือนกันกับเรา แต่พระราชาสัจจนกระทั่งบัดนี้ก็ยังไม่เห็นเราอยู่ในสายตาเลย"

ระหว่างที่เขาทำทั้งรับใช้ด้วยความน้อยใจนั้น วันหนึ่งพระราชเสด็จเข้าไปล่าสัตว์ มีทหารม้าและทหารเดินเท้าแวดล้อมเป็นพลนิกลายขบวนใหญ่ เข้าไปสู่ป่าใหญ่อันอุดมด้วยสัตว์ป่า มีเสวกผู้ต่ำต้อยวิ่งนำหน้า มือถือไม้ท่อนหนึ่ง หลังจากที่เขาไล่ล่าสัตว์อย่างสนุกสนานมาได้พักหนึ่งก็แลเห็นหมู่ป่าตัวหนึ่งวิ่งออกมาจากพุ่มไม้ตัดไปข้างหน้าก็ทรงควมบ้าติดตามไปจนกระทั่งถึงป่าสูงอันรกชัฏและชุ่มชื้นร่มเย็น หมู่ป่าตัวนั้นก็หายไป พระราชารูสึกเหนื่อยอ่อนและเมื่อยล้า หลงทางกับข้าราชบริพารไปแต่พระองค์เดียว มีเสวกผู้วิ่งนำหน้ามาพระที่นั่งเท่านั้นที่อยู่เป็นเพื่อน ต่างคนต่างก็หิวโหยเต็มที่และกระหายน้ำจนคอแห้งผาก พระราชาแลดูเสวกผู้ต่ำต้อยซึ่งอุตสาหวังมาอย่างเต็มที่ทั้ง ๆ ที่มาพระที่นั่งวิ่งเร็วราวกับลมพัด พระราชาตรัสถามด้วยความเมตตาว่า "เจ้าจำทางที่เรามาได้ไหม"

เสวกได้ฟังก็คุกเข่าลงกับพื้นประสานมืออัญชลีด้วยความนอบน้อมตอบว่า

"ข้าพระบาทจำทางได้ดี แต่พระองค์ทรงเหน็ดเหนื่อยเต็มที่ น่าจะพักอยู่ที่นี้ก่อน เพราะตอนนี้ดวงอาทิตย์ยังแผดแสงแรงกล้านัก อย่าเพิ่งเสด็จไปเลย"

พระราชชาติได้ยินดังนั้น ก็ตรัสแก่ชายหนุ่มอย่างอ่อนโยนว่า

"เอาเถิด เราจะพักอยู่ที่นี้ก่อน แต่ข้ากระหายน้ำเต็มที่ ถ้าเจ้ารู้ว่ามีน้ำอยู่ที่ไหนก็หามาให้ข้ากินเถอะ"

"ข้าพระบาทจะไปเดี๋ยวนี้" เสวกทูลรับอาสาทันที จัดแจงปีนขึ้นไปบนต้นไม้สูงต้นหนึ่ง

มองไปเบื้องหน้าก็แลเห็นแม่น้ำสายหนึ่งอยู่ไม่ไกลก็ปีนกลับลงมากราบทูลให้พระราชชาติทราบ และนำทางไปจนถึงแม่น้ำนั้น เมื่อไปถึงก็เอาอานม้าลง ปลดอานม้ากินน้ำและนอนเกลือกกลิ้งไปมา จากนั้นก็หาหญ้าอ่อนมาให้มันกินอย่างอึดหนา ทำให้มันสดชื่นขึ้นมาก ส่วนพระราชชาติก็เสด็จลงอาบน้ำในแม่น้ำนั้น เสวกก็ควักผลอามลกะ(มะขามป้อม) จากกระเป๋าสองสามผลถวายให้ทอดพระเนตร เมื่อพระราชชาติเห็นผลอามลกะก็ประหลาดพระทัย ถามว่าเขาเอามาจากไหน เสวกก็คุกเข่าลงบอมือที่มีผลอามลกะวางอยู่สองสามผล กราบทูลว่า

"พระเจ้าข้า เมื่อสืบปามาแล้ว ข้าพระบาทยังชีพติดต่อกันมานานด้วยผลอามลกะเช่นนี้ ข้าพระบาทได้ปรนนิบัติพระราชองค์หนึ่งด้วยความภักดี แต่พระองค์มิได้พระราชทานอะไรให้เลย ข้าพระบาทต้องดำรงชีพแบบฤๅษี กินแต่ผลอามลกะเพื่อยังชีพไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น"

พระราชชาติได้ฟังก็ตรัสว่า "อย่างนี้เล่า เจ้าจึงสมกับชื่อของเจ้าว่า สัตตศีล" ทรงตั้งต้นพระทัยด้วยความสงสาร รำพึงในพระทัยว่า "ช่างน่าอายนักที่พระราชชาติไม่ได้สอดส่องทุกข์สุขของบ่าวไพร่เช่นนั้น ไม่รู้ว่าใครเดือดร้อนแค่ไหน จะช่วยได้อย่างไร ช่างน่าอายนักที่พวกขุนนางวางน้ำทั้งหลายก็เอาแต่เสพสุขเฉพาะตน แม้จะรู้ว่าคนทุกข์ยากถ้าเค็ญเป็นใครก็เจ็บเฉย หาได้กราบทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทราบไม่" พระราชชาติคิดดังนั้นแล้วก็เห็นใจเสวกผู้ต่ำต้อยยิ่งนัก อย่างไรก็ดี ด้วยความหิวโหย พระองค์ก็จำต้องหยิบเอาผลอามลกะไปเสวยสองผล หลังจากเสวยเสร็จและดื่มน้ำแล้ว ก็นอนพักผ่อนเอาแรงชั่วระยะหนึ่งพร้อมด้วยเสวกผู้นั้น

ครั้นตื่นขึ้น เสวกก็เอาม้าทรงมาถวาย พระราชาเสด็จขึ้นม้าเดินทางต่อไป มีเสวกวิ่งนำหน้าเพื่อนำทางเสด็จ แม้พระราชชาติจะเมตตาโปรดให้เขาขึ้นขี่มาตัวเดียวกับพระองค์ แต่เขาก็เจียมตนไม่ยอมตามพระประสงค์ ในที่สุดพระราชชาติก็เสด็จกลับคืนพระนคร

และพบกองทหารของพระองค์มารอรับอยู่แล้ว พระราชาโปรดให้ประกาศเกียรติคุณของเสวกผู้กล้ากิติเป็นเลิศ และประทานทรัพย์สินตุณการเป็นอันมากแก่เขา พร้อมด้วยที่ดินหมู่บ้านอันเป็นส่วยเสี้ยนชีวิตอย่างอุดมสมบูรณ์ เป็นการตอบแทนบุญคุณที่เขาเมตตาพระองค์เป็นอันมาก สัตตวศีลจึงกลายเป็นคนร่ำรวยมั่งคั่งตั้งแต่นั้น และยังคงปรนนิบัติพระราชาอยู่เหมือนเดิม

วันหนึ่งพระราชาจัดพิธีทรงมอบงานสำคัญให้แก่สัตตวศีลโดยสั่งให้เดินทางไปยังเกาะลังกา เพื่อเจรจาซื้อพระราชธิดาของกษัตริย์พระองค์นั้น เสวกหนุ่มออกเดินทางโดยเรือเดินทะเล สัตตวศีลกระทำบวงสรวงแก่เทพผู้คุ้มครองตน แล้วออกเดินเรือไปกับพราหมณ์คณะหนึ่งซึ่งพระราชาทรงแต่งตั้งให้ร่วมทางไปด้วย เมื่อเรือแล่นไปได้ครึ่งทางก็มีธงมุดขึ้นจากทะเลเป็นที่อัศจรรย์แก่ทุกคนในเรือลำนั้น ธงนี้สูงเด่นจนยอดแตะกลุ่มเมฆ ประดับด้วยทองคำและเครื่องหมายเหมือนธงทั้งหลายที่ปลิวสะบัดอยู่ในायลม ในขณะที่ธงกางพวงเมฆก็ตั้งขึ้นในท้องฟ้า เกิดสายฝนถล่มมาอย่างหนัก และพายุพัดกระหน่ำรุนแรง จนทำให้เรือถูกบังคับให้แล่นเข้าสู่ช่องน้ำวนด้วยอำนาจของลมและฝน และถูกผูกติดกัน มีลักษณะการตั้งควายข้างบังคับให้ผูกขาดติดกับเสาตะลุงฉนั้น และทั้งธงทั้งเรือก็อยู่ ๆ จมลงในมหาสมุทรอันบ้าคลั่ง

บรรดาพราหมณ์ที่อยู่ในเรือต่างก็ตื่นตระหนกตกใจกลัวตาย และตะโกนร้องเรียกให้พระเจ้าจัดพิธีช่วย เมื่อสัตตวศีลได้ยินเสียงพราหมณ์ร้องก็คิดถึงพระราชาผู้เป็นนาย ด้วยความภักดี จึงถือดาบมือหนึ่ง พันอาภรณ์เข้ากับตนอย่างทะมัดทะแมง กระโจนลงไปในเกลียวคลื่นเพื่อติดตามมหาสาเหตุแห่งภัยพิบัติ โดยดำน้ำลงไปตรงที่ธงมุดขึ้นมา และในทันทีที่เขาจมลงไป เรือลำนั้นก็ถูกกระแสน้ำและลมพัดพาไปไกล ทำให้เรือคว้างร้างไปมาครู่หนึ่งแล้ว ก็พาเอาทุกคนจมหายไปไหนทะเลลึก สู่ปากของอสูรทะเลที่กำลังกระเหียนกระหือรือคอยที่อยู่

ส่วนสัตตวศีลเมื่อจมลงไปไหนท้องทะเล รู้สึกดีว่าตกลงมาในนครแห่งหนึ่งอันงดงามโอฬาร ไม่แลเห็นทะเลอยู่ที่ใดเลย เมื่อแลดูรอบ ๆ ก็พบกับภาพอันวิจิตรสุดบรรยาย คือปราสาทราชวังที่หลังคาเป็นทองกระพริบแสงอาทิตย์เป็นประกายวูบวาบ ตั้งอยู่บนเสาอันเรียงรายเป็นแถวทำด้วยเพชรนิลจินดาประดับประดาไปทั่ว มีอุทยานแห่งหมู่ไม้และดอกไม้บานสะพรั่งใกล้กับทะเลสาบซึ่งมีน้ำใสกระจ่างราวกับแผ่นแก้ว ที่ทะเลสาบมีบันไดแก้วมณีสีต่าง ๆ ทอดลงสู่ผืนน้ำและในทะเลสาบนั้นเองมีเทวาลัยของพระศรคาเทวีตั้งโดดเด่นเป็นสง่าราวกับภูผาพระสุเมรุ มีกำแพงหินสีงามและธงทิวเพชรพลอยเรียงรายอยู่โดยรอบ สัตตวศีลเข้าไปสู่ประตูของพระเทวี กระทำการบูชาด้วยใจศรัทธา กล่าวโคลกเทวีมหาทมยันถวายเป็นหนึ่ง และนั่งพักด้วยความรู้สึกงวยงามราวกับตกอยู่ในความฝัน

ในระหว่างนั้น มีเทพอัปสรตนหนึ่งเปิดทวารเทวาลัยเข้ามา แม้รัศมีสว่างโชติช่วงตรงหน้าเทวรูปพระเทวี นางมีเนตรยาวเรียวยาวกับกลีบบัวอินทิวร์(บัวสายสีน้ำเงินชนิดหนึ่ง) มีพัศตร์เอิบอิมเช่นสมบุรณจันทร์ มียิ้มอันงามละมุนดังดอกไม้ มีสิริระอันแบบบางละไมราวกับแห่งเทียนที่หล่อหลอมขึ้นมาจากใยรากพลับพลึง จะเปรียบความงามของนางโดยส่วนรวมก็คล้ายกับสระโบกขรณีที่เคลื่อนไหวได้นั้นเอง นางเดินผ่านฝูงนางบริวารเข้าไปสู่พระวิมาน(ส่วนลึกที่สุดในเทวาลัย เป็นที่สถิตของเทวรูป) ที่สถิตของเทวรูปและที่สถิตของหัวใจสัตตวศีลในขณะที่เดียวกัน เมื่อนางกระทำการบูชาพระเทวีแล้วก็ออกมาจากพระวิมาน แต่หาได้ออกจากหัวใจของชายหนุ่มไม่ นางเข้าไปสู่ที่ว่างภายนอกวิหาร สัตตวศีลก็ติดตามนางไป พออกมาพ้นเทวาลัยชายหนุ่มก็แลเห็นนครอีกแห่งหนึ่งปรากฏตรงหน้า งามโอ้อ่าคล้ายกับอุทยายอันเป็นที่รวมแห่งความบันเทิงทั้งหลาย เมื่อเข้าไปสู่อุทยานสัตตวศีลก็แลเห็นนางนั่งอยู่บนแท่นซึ่งประดับประดาด้วยเพชรพลอย เขาจึงตามเข้าไปและนั่งลงเคียงข้างนาง นัยน์ตาจับจ้องแต่ใบหน้าของนางด้วยความเสนหาเป็นล้นพ้น ราวกับบุรุษที่ปรากฏในภาพวาดมีลักษณะอันน่าอัศจรรย์นั้น เพียงแต่มีแข้งขาอันสั้นทึ่มและโลมาอันขุขื่นเพราะความปรารถนานางอย่างแรงกล้า เมื่อนางแลเห็นว่าเขามองนางด้วยความหลงใหลก็ยิ้มและพยักหน้าให้บริวารของนางถอยออกไป นางผู้บริวารทั้งหลายจึงกล่าวแก่ชายหนุ่มว่า

"ท่านมาสู่ที่นี่ในฐานะอาคันตุกะของเรา ฉะนั้นจงมีใจรื่นเริงต่อทุกสิ่งทีนายหญิงของพวกข้าจะเสนอแก่ท่านเถิด จงลุกขึ้นไปอาบน้ำให้สะอาดแล้วมารับริโภคอาหาร"

เมื่อชายหนุ่มได้ฟังดังนั้นก็รู้สึกชื่นมื่นขึ้น ค่อยลุกขึ้นอย่างมีเรี่ยวแรง เดินไปยังสระน้ำที่นางเหล่านนั้นชี้ให้ และในขณะที่เขาดำลงไปไหนสระนั้นก็ไหลขึ้นแลดูโดยรอบด้วยความอัศจรรย์ใจอย่างยิ่ง เพราะปรากฏว่าเขาไหลขึ้นมากลางสระในสวนขวัญของพระราชาจัดพิธีแห่งนครตามรลิลิต และทันทีที่แลเห็นเขาก็ต้องอุทานออกมาว่า

"อะโฮ นี่มันเรื่องอะไรกัน เดียวนี้เราอยู่ในอุทยานหลวง แต่เมื่อตะกี้เราอยู่ในนครอันงามโอฬารนี้ ความรื่นรมย์ที่มีอยู่ที่นั่นหายไป กลายเป็นความโศกเศร้าแสนคล้ายที่นี้เพราะต้องแยกจากนางมา แต่นี่ก็มีใจความฝัน เพราะเราเห็นทุกอย่างในสภาพของคนตื่นแล้วแท้ ๆ บัดนี้ความจริงก็แจ่มแจ้งแล้วว่า เราถูกนางในบาดาลแห่งนั้นหลอกเหมือนอ้ายงัดตนหนึ่งนั่นเอง"

คิดดังนี้แล้ว สัตตวศีลก็ออกเดินท่องเที่ยวไปในสวนอย่างไร้จุดหมาย มีลักษณะเหมือนคนบ้า มีความเสียใจอย่างลึกซึ้งซึ่งต้องพรากจากนางมาโดยไม่มีทางจะได้พบกันอีก

เดินพลางรำไห้ด้วยใจรันทมิฬหวัง

บรรดาผู้รักษาอุทยานแลเห็นชายหนุ่มเดินกระเซอะกระเซิงอยู่ในสวนมีร่างกายอันเรียกรวดด้วยเกสรดอกไม้สีเหลืองเต็มไปทั่วเข้านั้น ก็รีบพากันไปกราบทูลพระราชินีให้ทรงทราบ พระราชินีจึงสั่งให้ไปฟังกึ่งงนงในพระทัยยิ่งนัก เสด็จมาด้วยพระองค์เอง แลเห็นเสวกของพระองค์ตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสารเข้านั้นก็ทรงปลอบด้วยความปรานี ตรัสแก่เขาว่า

"เพื่อนรักของข้า นีมันเรื่องอะไรกันเล่า ช่วยเล่าให้ข้าฟังทีสิ ข้าให้เจ้าเดินทางไปทำธุระในที่หนึ่ง แต่เจ้ากลับไปอีกที่หนึ่ง ลูกศรของเจ้าพลาดที่หมายเสียแล้วหรือ"

เมื่อสัตตวลได้ฟังรับสั่งเช่นนั้น ก็กราบทูลเรื่องราวที่เป็นมาทั้งหมดให้พระราชินีฟัง พระราชินีได้ฟังกึ่งงนงในพระทัยยิ่งนัก รำพึงแก่ตนเองว่า

"ช่างประหลาดอะไรอย่างนี้ ชายคนนี้เป็นวีรบุรุษอย่างไม่ต้องสงสัย เขาถูกความรักหลอกเล่นจนหัวปั่น แต่จะไปไขว่คว้าอินดีด้วยข้าเพราะข้าได้โอกาสที่จะปลดปล่อยหนี้แห่งบุญคุณที่เขาผิดข้าเสียที"

ดังนั้นพระราชินีจึงกล่าวแก่เขาว่า "เจ้าจงหยุดเศร้าโศกเสียใจเถิด ข้าจะพาเจ้ากลับไปทางเดิมเพื่อไปสู่นางสุรีที่เจ้ารักด้วยตัวของข้าเอง" เมื่อปลอบโยนดังนี้แล้วก็รับสั่งให้เขาไปอาบน้ำและกินอาหาร เป็นการพักผ่อนเอาแรงไว้

วันรุ่งขึ้น พระราชินีทรงมอบราชาอาณาจักรแก่เหล่าเสนาบดีให้ช่วยดูแล แล้วเสด็จลงเรือแล่นไปไปในทะเลพร้อมกับสัตตวลซึ่งเป็นผู้นำทาง ทันทิที่เรือมาถึงครึ่งทาง สัตตวลก็แลเห็นคันทรงมหาราชย์ผู้ขึ้นจากน้ำทะเลพร้อมกับผืนธงอันสง่างามเหมือนที่เคยเห็นเมื่อครั้งก่อน จึงกราบทูลพระราชินีว่า

"นั่นใจละพระเจ้าข้า เสาวริชอันยิ่งใหญ่ เครื่องหมายแห่งสมบัติอันหาว่ามีได้ผิงาดโคเด่นอยู่ในทะเลอย่างสง่างาม ข้าพระบาทจะกระโดดลงตรงนั้น ต่อจากนั้นพระองค์โปรดกระโดดตามข้าพระบาท ดำดิ่งลงไปตามเสารงนี้แหละ"

ขณะที่สัตตวลกราบทูลอยู่นี้เรือก็แล่นเข้าไปใกล้เสารงทอง เป็นเวลาเดียวกับที่เสารงกำลังเริ่มจะจมลง สัตตวลรีบกระโดดลงไปเป็นคนแรก พระราชินีเป็นคนที่สองที่กระโดดตามลงไป ในไม่ช้าก็ปรากฏว่าทั้งสองคนลงมาถึงนครอันโอฬารพร้อมกัน พระราชินีทรงตื่นพระทัยเป็นล้นพ้นต่อภาพที่ปรากฏเฉพาะหน้า หลังจากเสด็จเข้าไปบูชาเทวรูปพระแม่เจ้าปารวตีแล้ว ก็เสด็จกลับมาขึ้นข้างสัตตวล

ระหว่างนั้นเองในท่ามกลางแสงทองระยิบระยับ นางโฉมงามก็ปรากฏร่างแวดล้อมด้วยบริวารจำนวนมาก สัตตวลแลเห็นก็รีบกราบทูลละล้าละลักว่า นั่นแหละคือนางยอดดวงใจของตน พระราชินีทอดพระเนตรแล้วรู้สึกถึง นางจะงามเพียงไร แต่หาได้ผู้ก้มดพระองค์ให้คลั่งไคล้ได้ไม่ ดวงหทัยของพระองค์ก็แต่ความว่างเปล่า หาได้มีเยื่อใยต่อนางแม่แต่น้อย นางโฉมงามแลเห็นพระราชินีผู้สง่างาม ประกอบด้วยลักษณะมหาบุรุษอันเด่นชัดเข้านั้นก็ประหลาดใจรำพึงแก่ตนเองว่า

"ใครหนอช่างงามสง่าถึงเพียงนี้"

แล้วนางก็กลับเข้าไปในหาวลัย กระทำนมาสการเทวรูปพระเทวี และอธิษฐาน ฝ่ายพระราชินีมีความรู้สึกดูหมิ่นต่อนาง ไม่ต้องการจะเห็นนางอีก จึงพาสัตตวลเดินเข้าไปพักผ่อนในสวน ในเวลาไม่นานนักนางแทย(จากศัพท์ไทย หมายถึงสุรพวงหนึ่ง ซึ่งเป็นบุตรของพระกัศปเทพบิดรกับชายาองค์หนึ่งคือนางทิดิ) โฉมงามก็ออกมาจากพระวิมาน หลังจากที่ได้อธิษฐานขอสามีที่ดีต่อพระเทวีแล้ว นางเรียบริวารคนหนึ่งเข้ามาและกล่าวว่า "เพื่อนเอ๋ย ไปหาดูสิว่า ชายผู้งามสง่าเป็นมหาบุรุษที่ข้าเห็นเมื่อตะกี้เป็นใคร แล้วเชิญให้เขาเข้ามาเพื่อเราจะได้อ้อนรับเขาให้สมเกียรติ เราจะต้องอ้อนรับเขาให้ดีเพราะเขาเป็นวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ สมควรจะได้รับการต้อนรับเป็นพิเศษ"

เมื่อนางบริวารได้รับคำสั่งเข้านั้นก็รีบติดตามจนพบพระราชินีในสวนกำลังก้มลงกระทำอัญชลีอย่างนอบน้อม และนำสารของผู้เป็นนายมากราบทูลให้ทรงทราบ พระราชินีผู้วีรกลีบตรัสอย่างไม่แยแสด้วยเสียงอันเหยียดหยามว่า "สวนนี้ก็ให้ความรื่นรมย์แก่ข้าเพียงพอยู่แล้ว ข้าจะปรารถนาความบันเทิงอะไรนอกเหนือไปจากนี้เล่า"

เมื่อนางบริวารนำความกลับมาแจ้งแก่นางสุรีผู้เป็นนาย นางก็คิดในใจว่าพระราชินีนี้ไม่ใช่ดีต่อเรา เพราะถือว่าพระองค์มีเกียรติยศสูงยิ่งกว่าเรา ถ้ากระไรเราควรถวายการต้อนรับอย่างวิเศษสุดแก่พระองค์ดีกว่า ดังนั้นนางแทยจึงออกมาหาพระราชินีด้วยตนเองที่อุทยาน และคิดว่าพระราชินีนี้ถูกส่งมาให้เป็นสวามีของนางด้วยผลบุญที่นางได้บูชาพระพุทธรูปที่นั่นเอง ขณะเมื่อนางยตรกายเข้ามานั้น

บรรดาราษฎรต่างก็ให้เกียรติแก่นางโดยค้อมก้มลงต่ำ หม่อมหลวงบัลลังก์ชาติก็ร้องเพลงอย่างไพเราะ และลดาวัลย์ก็กวัดไกวไปตามสายลมอ่อนรำเพย
ปรายไปปรายเกราษฎรสุเมธสรสร้างของนางมีขนาดสาย เมื่อนางดำเนินเข้ามาใกล้วิรัชศรัย ก็ก้มลงถวายความเคารพอย่างนอบน้อม
เชิญชวนให้พระองค์ทรงรับไม้ตรีของนาง

พระราชาก็ได้ฟังก็ทรงเข้าไปที่สูตตวศีล และตรัสแก่นางว่า

"ข้าเดินทางมาที่นี่ก็เพื่อถวายการบูชาแด่องค์พระพรคาตามที่ชายคนนี้เชิญชวน ข้าก็ได้บูชาพระเทวีแล้วด้วยธวัชอันงาม หลังจากนั้นแล้วก็หมดภาระของข้า
เจ้ายังมีอะไรจะมาเสนอข้าอีก"

เมื่อนางได้ฟังดังนั้นก็กล่าวว่า "ถ้ากระนั้นก็ทรงมาเถิด ข้าจะพาพระองค์ไปยังนครแห่งที่สองของข้า ซึ่งนับได้ว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่สุดในสามโลกนี้"

เมื่อได้ฟังนางกล่าวจบ พระราชาก็สรวลเสียกก็ก้อง ตรัสว่า

"โอ๊ะโอ เรื่องนั้นหรือ ชายคนนี้ได้เล่าให้ข้าฟังหมดแล้ว ถึงเรื่องวังอันมหัศจรรย์พร้อมด้วยทะเลสาบที่น่าลงไปอาบของเจ้านั้นแหละ"

นางโฉมงามได้ฟังก็กล่าวว่า "อารยบุตร ขออย่าตรัสอย่างนั้น ข้ามิได้มีเจตนาจะหลอกลวงพระองค์เลย ใครเล่าจะกล้าหลอกลวงบุคคลที่น่านับถืออย่างพระองค์ได้
ข้าเป็นดั่งทาสของท่านทั้งสองอยู่แล้ว จะเกรงอะไรอีก ขอเชิญเสด็จมากับข้าเถิด"

พระราชาก็ได้ฟังก็ทรงตกลง พาสูตตวศีลไปด้วยพระองค์ เสด็จตามนางงามเข้าไปสู่วังชั้นในของนาง เมื่อเปิดประตูเข้าไปสู่วังอันงาม
ก็ทอดพระเนตรเห็นสวนขวัญอันงดงามสุดพรรณนา ดารดาษไปด้วยพฤกษชาติซึ่งมีดอกบานตระการตาทุกหนทุกแห่ง
นครภายในแห่งนี้มีสิ่งเหลือเชื่อไปด้วยแสงทองแสงแก้วระยิบระยับไปหมด รวกับยอดภูผาพระสุเมธรูอันเป็นที่ตั้งแห่งเมืองฟ้า
นางแห่งตรีเชิญชวนให้พระราชากับบริวารทั้งปวงที่รักที่รักไว้อย่างสุดบรรเจิด และถวายการต้อนรับด้วยอภิมหา (การต้อนรับผู้เป็นแขกด้วยการมอบเมล็ดข้าว
หญ้าพระระ ดอกไม้ และน้ำ ให้แก่แขกผู้มาเยือน) และทูลพระราชาวา

"โอ โนโรดม ข้านี้เป็นธิดาของสุรกาลเนมิ(นามอสูรหรือรากษสตนหนึ่ง เป็นลูกของอสูรวิโรจนะ ผู้เป็นหลานของพญายักษ์ ตรีณยกิบุ
ถูกพระนารายณ์ฆ่าด้วยจักรสุทรศรัย) ผู้ทรงกิตติคุณอันประเสริฐแห่งเหล่าอสูรทั้งหลาย แต่พ่อของข้าละโลกไปสู่สวรรค์แล้ว โดยอาญาของพระวิษณุ(หรือพระนารายณ์
เป็นเทพสูงสุดองค์หนึ่งในจำนวนสามองค์ ซึ่งประกอบด้วยเทพอีกสององค์คือ พระศิวะ(อิศวร) และพระพรหม) ผู้เป็นพระจักรี(ผู้ทรงจักร (ชื่อสุทรศรัย)เป็นอาวุธ
หมายถึงพระวิษณุ หรือพระนารายณ์) และนครแฝดที่ทรงแลเห็นนี้ ข้าได้รับมรดกมาจากบิดาของข้า
เป็นนครอันเลิศที่รังสรรค์ด้วยฝีมือของพระวิศวกรรมัน(หรือวิศวกรรม)(เทพผู้เป็นนายช่างใหญ่แห่งสวรรค์) ผู้ได้อยู่ในปุระนี้จะปรารถนาอะไรก็ได้ตั้งใจ
เป็นที่ซึ่งความชราและความตายมีอาณาเขี่ยมกรายเลย มาบัดนี้ข้ามีความนับถือพระองค์ดุจดังพ่อของข้า ตัวข้าและพระนครทั้งสองนี้เป็นของใต้ฝ่าพระบาทแล้ว"

กล่าวแล้วนางก็คุกเข่าลงกราบแทบบาทของพระราชาก็แสดงการถวายตัว พระราชาก็ตรัสแก่นางว่า "ถ้าเป็นดั่งที่เจ้าพูด ข้าก็ขอบเจ้าไว้แก่เพื่อนข้าคือ
สูตตวศีลผู้นี้ ผู้ซึ่งข้ารักเหมือนญาติสนิท"

เมื่อพระราชาก็ทรงสิริตั้งพระพรคาเทวีในร่างมนุษย์ตรีสถ้อยคำนี้ นางก็เข้าใจและยอมรับฟังโดยดี ด้วยประการฉะนี้
สูตตวศีลก็ได้บรรลุดุจดุจดอยอดแห่งความปรารถนาคือ ได้นางผู้เป็นยอดดวงใจ และได้เป็นราชันครองนครทั้งสองด้วยในขณะเดียวกัน พระราชาก็ตรัสแก่นางว่า

"นะ เจ้าเพื่อนยาก บัดนี้ข้าก็ได้ให้สิ่งที่เจ้าปรารถนาแล้วเป็นเครื่องตอบแทนผลอามลกะที่เจ้าเคยให้ข้ากินผลหนึ่งในสมัยก่อน แต่ข้าก็ยังเป็นหนี้เจ้าอยู่
ข้ายังไม่ได้ให้รางวัลแก่เจ้าเป็นอย่างที่สอง"

เมื่อพระราชาก็จัดสิ่งให้กล่าวแก่สูตตวศีลผู้นี้ก็มีศรัทธาอยู่ดั่งนั้นแล้ว ก็ให้สมาตรัสแก่นางแตดยาสูรีว่า

"ที่นี่เจ้าจงแสดงหนทางที่จะนำข้ากลับพระนครเถิด"

นางอสูรได้ฟังดังนั้นก็ถวายกระเบื้องหนึ่งแก่พระราชาก็พร้อมทั้งแนะนำว่า "กระเบื้องนี้ชื่อปราบสกทิตศ มิใช่ใครเอาชนะได้
พระองค์จงเอาติดตัวไปพร้อมด้วยผลไม้ซึ่งมีคุณอันเลิศ ซึ่งเมื่อพระองค์ได้เสวยแล้วจะสามารถเอาชนะความแก่และความตายได้"

พระราชาทรงทราบวิถีที่นางกล่าวเป็นนัยตั้งนั้นแล้ว ก็กระโจนลงสู่บึงใหญ่ตามที่นางชี้ให้ และสิ่งที่เกิดตามมาก็คือ พระองค์ได้ผู้ดีขึ้นในนครของพระองค์เองราวปาฏิหาริย์ ส่วนสัตว์ตวลีลมิได้ติดตามไป เพราะได้เป็นราชาครองสองพระนคร ณ บาดาล พร้อมด้วยนางอสุรีเณมงาม มีความสุขอยู่ในแดนทิพย์แห่งนั้นชั่วกาลนาน

"ข้าแต่ท้าวบุตร" เวตาลกล่าวหลังจากนิทานจบลงแล้วว่า "ข้ายังสงสัยอยู่ว่าใครกันแน่ระหว่างบุรุษทั้งสองนั้นที่กล่าวหาผู้สุดในการโจนลงทะเล"

เมื่อเวตาลตั้งปวงฉาดังนี้ พระราชาตรีกรมเสนผู้ทรงเกรงคำสาปของเวตาลก็กล่าวว่า

"ถ้าจะให้ข้าตอบ ข้าก็ต้องบอกว่า สัตว์ตวลีลนั้นแลคือคนที่กล่าวหาผู้สุด เพราะเขากระโจนลงสู่สมุทร ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น เขาไม่รู้ถึงเหตุการณ์ และมีได้มีความหวังใด ๆ เลย ส่วนพระราชานั้นทรงทราบดีอยู่แล้วว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น เมื่อดำลงไปได้น้ำเพื่อหาอะไรที่นั่น และพระองค์ก็ได้ตกหลุมรักนางแทตยาสุรี เพราะพระองค์หาได้มีความปรารถนานางแต่ประการใดไม่"

ฝ่ายเวตาลเมื่อได้ยินพระราชาสถตั้งนั้นเป็นการละเมียดกตึกา ก็หายแวบไปจากอังกษของพระราชา กลับไปสู่ต้นอโศกตามเดิม พระราชาก็เสด็จกลับไปยังที่นั่นอีกครั้งหนึ่งเพื่อจะเอาตัวมันมาให้ได้ ทั้งนี้เพราะบุรุษผู้มีความรับผิดชอบต่องานที่ตนทำ ย่อมไม่ละทิ้งไปก่อนที่งานของตนจะสำเร็จลงตามสัญญา